

Paloturvallisuus

- Tunnista kodin paloriskit
- Palovaroitin on halpa hengenpelastaja
- Paloturvallinen ympäristö
  - Vaatteet ja tekstiilit
  - Verhot ja pehmustetut huonekalut
  - Mitä lapselle pitää opettaa tulesta?
  - Nuohous
  - Häkä
  - Vältä sähköpalot
  - Tupakka voi tappaa
  - Kynttilät ja avotuli
  - Grillaus
  - Palavat nesteet
  - Estä tuhopoltot
- Poistu palavasta rakennuksesta, mutta älä mene savuun
  - Savukaasut tappavat – poistu ryömimällä!
  - Älä avaa kuumaa ovea!
  - Näin pelastaudut palosta
  - Kerrostalossa palaa
  - Palo pientalossa
  - Palo julkisessa tilassa
- Sammutusvälineet ja alkusammutus
  - Vesisammuttimet
  - Jauhe-, hiilidioksidi- ja nestesammuttimet
  - Sammutuspeite
  - Valitse sammutusväline palon mukaan

Tunnista kodin paloriskit

Tulipaloissa kuolee vuosittain noin sata suomalaista ja puolitoista tuhatta joutuu sairaalaan palovammojen takia. Tulipaloja on vuosittain noin 14 000. Lisäksi on paljon pieniä paloja, jotka ihmiset onnistuvat itse sammuttamaan. Yleisin palojen sytymissy on huolimattomuus.

Pelastustoimi opastaa ihmisiä tunnistamaan vaaran aiheuttajia, ehkäisemään onnettomuuksia sekä toimimaan oikein onnettomuustilanteissa. He myös neuvovat tulen ja palovaarallisten aineiden ja laitteiden huolelliseen käsittelyyn. Pelastustoimen asiantuntemusta tarvitaan myös turvallisuusnäkökulmien huomioimisessa rakennusten suunnitteluvaiheessa, rakentamisessa, kunnossapidossa sekä turvallisessa käytössä.

Pelastusviranomaiset estävät siis onnettomuuksia valvonnalla, palotarkastuksilla ja nuohouksella. Palotarkastajan voi aina pyytää paikalle, jos epäilee, että paloturvallisuus ei ole kunnossa.

Kun tuli on irti, myös pienten lasten pitäisi osata toimia oikealla tavalla ja nopeasti. Vanhempien pitää opettaa, että tulipaloa ei saa mennä piiloon, ja leikin avulla voidaan harjoitella oikeita pakoreittejä. Kansalaistaitoihin kuuluu myös tulipalojen alkusammutus. Kaikkein tärkeintä on kuitenkin varustaa koti palovaroittimella. Se varoittaa ajoissa, jolloin nukkujakin ehtii pelastamaan itsensä ja muut ihmiset myrkyllisistä palokaasuista ennen kuin ne aiheuttavat tajuttomuuden ja kuoleman.

Palovaroitin on halpa hengenpelastaja

Useimmat kuolemaan johtaneet palot alkavat yöllä ihmisten nukkuessa. Suuri osa paloista syttyy kerrostaloissa. Vaarallisinta on savu, joka täyttää huoneiston parissa kolmessa minuutissa. Jos asunnossa on palovaroitin, se päästää kovan hälytysäänen havaitessaan savua. Ehdit pelastautua. Voit myös yrittää itse sammuttaa palonalkua.

Jokaisessa suomalaisessa kodissa tulee olla tänä päivänä palovaroitin. Palovaroittimesta tuli kodin lakisääteinen turvalaite syyskuun 2000 alussa. Nyt on pidettävä huolta siitä, että palovaroittimet pysyvät toimintakunnossa. Toimintakunnossa pitämisestä, samoin kuin palovaroittimen hankinnastakin, vastaa asukas itse.

Sijoita palovaroitin asunnon kattoon, katon keskiosaan paikkaan, johon savu pääsee esteettä leviämään. Palovaroittimen mukana on sijoitusohje, jota noudattamalla löydät varoittimille oikean paikan asunnossa kuin asunnossa. Suureen asuntoon kannattaa hankkia varoitin keskeisten tilojen lisäksi vaikka jokaiseen makuuhuoneeseen.

Kaksikerroksisessa pientalossa tarvitaan vähintään kaksi palovaroitinta: yksi asennetaan portaiden yläpäähän ja toinen alakertaan. Varsinkin silloin kun kerroksia on useita, palovaroittimet kannattaa kytkeä sarjaan, jolloin kaikki laitteet hälyttävät, kun yksikin tunnistaa savun. Laitetta ei kannata sijoittaa keittiöön, kosteisiin tiloihin tai muihin paikkoihin, joissa työskentely voi aiheuttaa turhan hälytyksen. Palovaroitin ei yleensä hälytä tupakan savusta.

Palovaroitin toimii paristolla, joka pitää vaihtaa normaalisti vuoden välein. Ota tavaksi vaihtaa paristo joka vuosi aina samana päivänä, esimerkiksi hätänumeropäivänä 11.2. Näin muistat asian paremmin. Palovaroitin ilmoittaa pariston heikkenemisestä äänimerkein. Tätä minuutin välein toistuvaa vaimeaa ääntä et voi sekoittaa kovaan hälytysääneen. Viimeistään tällöin on paristo heti vaihdettava.

Palovaroittimen paristonvaihto käy helpommin kun hankkii varoittimeen kytkettävän erillisen paristokotelon, joka sijoitetaan sopivalle korkeudelle seinään. Paristokotelot sopivat lähes kaikkiin myynissä oleviin palovaroitinmalleihin. Myytävänä on myös kymmenen vuoden virtalähteellä varustettuja palovaroittimia.

Laitteen toimintaa on tarpeen kokeilla säännöllisesti, esimerkiksi kuukausittain ja aina, jos olet ollut muutaman päivän poissa kotoa. Useimmissa palovaroitinmalleissa toimintakunto kokeillaan painamalla laitteessa olevaa testinappia. Kun nappia painettaessa kuuluu piippaava ääni, varoitin on kunnossa. Korkealle kattoon sijoitettua palovaroitinta voi testata esimerkiksi painamalla testausnappia kepillä.

Kokeilu on tarpeen, vaikka paristo olisikin tuore, sillä hälytysääneen voi tulla vikaa. Varsinkin kylmillään olleessa tilassa, kuten mökillä, asuntovaunussa tai veneessä palovaroitin saattaa mennä epäkuntoon. Kokeile siis ensi töiksesi palovaroittimen toiminta, kun tulet paikalle. Pidä mukana varaparisto ja varaudu vaihtamaan myös koko laite uuteen.

Paloturvallinen ympäristö

On helpompi estää tulipalo ennalta kuin sammuttaa se. Siksi pitää tietää, mikä paloja aiheuttaa ja tunnistaa riskitekijät omasta lähiympäristöstä. Paloturvallisuus on otettava huomioon jo rakennusta suunniteltaessa tai vanhaa asuntoa peruskorjattaessa. Jokainen voi edistää kotinsa paloturvallisuutta valitsemalla oikeanlaisia materiaaleja. Kuluttajalla on oikeus vaatia kauppialtaan tietoa tuotteiden paloherkyydestä.

Vaatteet ja tekstiilit

Tavallisille vaatteille ja tekstiileille ei Suomessa ole asetettu paloturvallisuusvaatimuksia. Joissakin maissa esimerkiksi lasten yöasuihin vaaditaan merkintä, mikäli ne ovat herkästi syttyvästä materiaalista. Palovaarallisten ammattien työvaatteissa tulee meilläkin olla CE-merkintä, jolla valmistaja takaa, että tuote täyttää Euroopan unionin direktiivin paloturvallisuusmääräykset.

Tekstiilien paloherkyyteen vaikuttavat ennen kaikkea kuitumateriaali ja kankaan viimeistely erilaisilla kemikaaleilla. Villa on materiaali, joka ei itsessään edistä paloa. Luonnonkuiduista villa ja silkki eivät syty yhtä helposti kuin puuvilla ja pellava. Etenkin nukkapintaiset puuvilla- ja akryylivaatteet saattavat syttyä herkästi. Jotkut vaatteet ovat niin palonherkkiä, että ne hulmahtavat tuleen pienestäkin kipinästä.

Palamattomia tekstiilejä ei olekaan, mutta niiden turvallisuudessa on huomattavia eroja. Esimerkiksi palomiesten suojahaalarit valmistetaan materiaalista, joka säilyy useita sekunteja ankarassakin tuleessa syttymättä.

Ohut ja väljä puuvillavaate syttyy herkästi. Paksu ja ihonmyötäinen puuvillavaate syttyy hitaammin. Puuvillasta valmistetaan jopa suojahaalareita palovaarallisiin töihin, mutta silloin luonnonkuitu on käsitelty palosuojakemikaalilla, joka tekee siitä hitaasti syttyvän.

Jos vaatteesi palavat, heittäydy maahan ja kierrittele, kunnes tuli tukahtuu.

Kun toisen ihmisen vaatteet palavat, kaada hänet maahan. Tukahduta tuli kierrittelemällä. Tai sammuta tuli maton, peitteen tai veden avulla. Tukahduta ensin liekit pääpuolesta,

jotta saat suojeltua kasvot palamiselta. Jäähdytä kytevät vaatteet vedellä. Ihoon kiinni palaneita vaatekappaleita ei saa repiä irti.

Verhot ja pehmustetut huonekalut

Palonsuojaviimeistelyjä kankaita käytetään työvaatteiden lisäksi myös julkisissa tiloissa. Ne ovat kalliimpia kuin normaalit kodin tekstiilit. Paloturvalliseksi jälkikäsitelty puuvilla on kuitenkin suositeltava materiaali varsinkin verhoihin.

Kotien tulipalot alkavat usein juuri verhon syttymisestä, kun esimerkiksi kynttilää on poltettu liian lähellä. Pystysuuntaisena ja ohuena verho palaa huomattavasti nopeammin ja helpommin kuin vaakatasossa oleva tekstiili. Verhokankaaksi ei ainakaan kannata valita puhdasta akryyliä, joka palaessaan sulaa ja räiskyttää paloa myös ympäristöön.

Myös vuodevaatteet kannattaa hankkia mahdollisimman paloturvallisesta materiaalista. Vaikeasti syttyvästä kankaasta tehty patjan päällinen saattaa estää täyteen syttymisen. Vuoteessa tupakointi on kuitenkin aina hengenvaarallista!

Huonekaluliikkeissä ei nykyään saa myydä pehmustettuja istuimia tai vuodepatjoja, jotka syttyvät kytevästä savukkeesta. Testitulosten on oltava valmistajalla. Ne kannattaa tarkistaa etenkin, kun verhoilussa on käytetty puuvillaa ja pehmusteena polyuretaania tai puuvillavanua. Nämä materiaalit ovat miellyttäviä ja suosittuja, mutta ne saattavat syttyä kytevään paloon savukkeesta.

Mitä lapselle pitää opettaa tulesta?

Lasten tulitikkuleikeistä syttyy vuosittain useita tulipaloja. Tuli kiehtoo pieniä lapsia, joten heitä tulee opettaa jo pieninä käsittelemään tulta oikein. On tärkeää, että lapset kunnioittavat tulta. Tuli on sekä hyödyllinen että vaarallinen.

Käsinuket opettavat kaikkein pienimmille, että tulipaloa ei saa mennä piiloon.

Jo aivan pienelle lapselle täytyy tehdä selväksi, että tuli polttaa. Isommalle lapselle voi opettaa tulen oikeaa käsittelyä: miten kynttilä sytytetään ja sammutetaan. Koko perheen kannattaa keskustella tulipalon vaarasta ja harjoitella pelastautumista. Lapsille on erityisen tärkeää opettaa, että palon syttyessä ei pidä mennä piiloon pöydän alle tai komeroon, vaan palavasta asunnosta pitää poistua ulos niin nopeasti kuin mahdollista.

Pyydettyessä palomiehet tai palokuntalaiset vierailevat päiväkodeissa ja kouluissa opettamassa paloturvallisuuden perusasioita. Selitykset tepsivät paremmin lasten tulitikkuleikkeihin kuin kiellot ja pelottelu. Tulitikut ja sytyttimet on kuitenkin visusti pidettävä poissa pikkulasten ulottuvilta. Samoin kellarit ja vinttitilat on lukittava, jotta lapset eivät pääse piiloon leikkimään tulella.

Nuohous

Nuohouksen tarkoituksena on poistaa savuhormeihin ja tulisijoihin kertynyt palamisjäte, jotteivät ne aiheuttaisi palovaaraa.

Tulisija ja sen hormit on nuohottava vuoden välein. Vapaa-ajan asuntojen ja niiden saunojen tulisijat sekä hormit on nuohottava kolmen vuoden välein. Jos vapaa-ajan asunto on tarkoitettu muuhun kuin omaan yksityiseen käyttöön, koskee niitäkin nuohouksessa vuoden määräväli. Kolme vuotta käyttämättä ollut tulisija ja hormi on nuohottava lisäksi ennen käyttöönottoa.

Tulisija on rakennukseen kuuluva rakennusosa tai laite, jossa poltetaan kiinteitä, nestemäisiä tai kaasumaisia aineita. Nykyiset tulisijat ovat oikein käytettynä turvallisia ja helppohoitoisia. Käytön suurimmat vaarat ovat tulipalovaarat ja häikämyrkytykset. Näiden syynä on yleensä tulisijojen väärä käyttö.

Nuohooja huolehtii työllään kiinteistöjen paloturvallisuudesta puhdistamalla tulisijat ja savuhormit. Lisäksi hän tarkistaa suojaetäisyydet, ilmoittaa havaitsemansa puutteet ja viat ja opastaa tulisijan käyttäjiä. Jotta nuohous voidaan suorittaa turvallisesti, tulee kiinteistön savupiipulle johtavat tikkaat olla kunnossa. Tikkaiden tulee olla kunnolla kiinnitetyt ja riittävän tukevat. Nuohooja joutuu liikkumaan kaikkina vuodenaikoina ja esimerkiksi sateen liukastama katto on erittäin vaarallinen. Tikkaiden ja kulkusiltojen kunto on kiinteistön omistajan vastuulla.

Rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuutena on tilata määräajoin nuohooja suorittamaan rakennuksessa nuohous. Pelastuslain mukaan rakennusten tulisijat ja savuhormit on nuohottava sekä ilmanvaihtokanavat ja -laitteistot huollettava ja puhdistettava. Alueen pelastustoimi päättää nuohouspalvelujen järjestämisestä ja valvoo nuohousta alueellaan.

Lisätietoja nuohouksesta pelastuslaitoksilta ja Nuohousalan Keskusliitosta.

Häkä

Hiilimonoksidi eli häkä on kaasumainen väritön ja hajuton hiilen ja hapen yhdiste, jota syntyy epätäydellisessä palamisessa esimerkiksi öljykaminassa tai auton pakokaasuissa. Se on nopeasti ja huomaamatta vaikuttava erittäin vaarallinen kaasu, joka aiheuttaa jo pieninä pitoisuuksina tajuttomuuden. Myrkytystila voi johtaa kuolemaan. Tavallinen

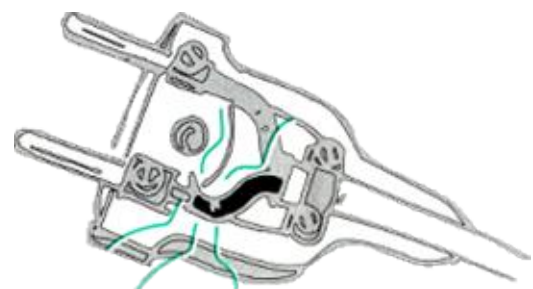
suojanaamari ei anna suojaa hiilimonoksidia vastaan. Jo 100 grammaa puuta synnyttää kuolettavan määrän häkää, jos se palaa kytemällä ilman riittävää happea!

Vältä sähköpalot

- Huonokuntoiset sähköjohdot pitää vaihdattaa ehjiin. Määräajoin tehtävä sähköasennusten kuntotarkastus on hyvä keino estää sähkön aiheuttamat vahingot. Korjaukset ja asennukset on aina teetettävä ammattilaisella. Testauslaitoksen merkki sähkölaitteessa (esim. FI-tunnus) tarkoittaa, että puolueeton testauslaboratorio on todennut laitemallin turvalliseksi.
- Sähköpattereita ja lisälämmittimiä ei saa koskaan peittää tekstiileillä tai muillakaan materiaaleilla. Laitteissa pitäisi olla kiinnitettynä laitekohtaiset turvasuosituksat. Erityisen vaarallinen on säteilevä, hehkukierukalla varustettu sähkölämmitin. Sellainen on sijoitettava kauas nojatuoleista, verhoista ja muista syttyvistä kohteista.
- Sähkökiukaan sisällä lämpötila on 500 - 600 astetta ja yläpuolella katossa 140 astetta. Moni tulipalo on syttynyt pyykin kuivaamisesta kiukaan yläpuolella. Pyykkiä ei saa koskaan kuivattaa kiukaan yläpuolella. Valmistajan tulee kiinnittää tiedot turvaetäisyyksistä kiukaaseen. - Liukastumiset ja horjahtamiset saattavat aiheuttaa palovammoja, ellei kiukaasta ole suojattu turvakaiteella. Kaide pitää sijoittaa vähintään puolen metrin päähän kiukaasta.
- Valaisimissa ei saa käyttää tehokkaampaa lamppua kuin laitteeseen on merkitty. Nipistimellä kiinnitetty kohdevalaisin voi irrotessaan aiheuttaa palovaaran.
- Päälle unohtunut sähkölevy tai silytsrauta voi aiheuttaa palovaaran. Kannattaa hankkia sellainen rauta, jossa virta katkeaa, kun sitä ei käytetä. Kahvinkeitimissä lämpösuoja katkaisee virran automaattisesti, jos keitin kuumenee liikaa.

- Television ja kylmäkalusteiden ympärille pitää jäädä tarpeeksi ilmatilaa. Pölyn imuroiminen laitteiden ulkopinnoilta on tärkeää, sillä pölyntyneen laitteen kuumeneminen saattaa sytyttää palon.
- Jos televisio tai muu kodinkone syttyy, ensimmäiseksi on irroitettava pistotulppa pistorasiasta tai katkaistava sähkö koko asunnosta. Palo voidaan sammuttaa sammutuspeitteellä, jauhesammuttimella tai paksulla matolla. Ellei tilannetta hallita itse, soimitaan hätänumeroon 112 ja palokunta tulee paikalle.
- Sähköjohtojen kosketuspinnnoissa ja liitoskohdissa on liikakuumenemisen vaara, jos kosketus on liian löysä, juotos on huono tai pistotulpan ja pistorasian kontaktipinnat ovat yhteensopimattomat.
- Sähköjohto irroitetaan pistorasiasta aina pistotulpasta vetämällä. Johdosta ei koskaan pidä vetää.
- Viallinen sähkölaite aiheuttaa paloriskin. Korjauta aina vialliset laitteet tai hanki tilalle uusi.

- On myös olemassa palovaroittimia, jotka katkaisevat sähköt palovaroittimen reagoiessa.
- Lisätietoja www.tukes.fi/sahkoturvallisuusopas

Tupakka voi tappaa

Tupakka on turvallisuusriski muutenkin terveyden kannalta. Joka kolmas kuolemaan johtanut tulipalo on syttynyt tupakasta. Joskus syynä on tuhkakupin varomaton tyhjentäminen. Vielä vaarallisempaa on, kun tupakoitsija torkahtaa. Hehkuva savuke sytyttää sänkyvaatteet tai sohvan päällisen ja täytteen kytemään. Jo hyvin pienen määrän palaminen voi synnyttää tappavan annoksen häkää! Tällaisessa palamisessa ei yleensä edes näy liekkiä. Palovaroitin pelastaisi tässäkin tilanteessa.

Kynttilät ja avotuli

Kynttilöiden aikaan kannattaa muistaa muutama neuvo, jottei tulipalo pääse turmelemaan tunnelmaa. Turvallinen kynttilä on kaunein kynttilä.

- Hyvä kynttilänjalka seisoo suorassa, pysyy pystyssä eikä syty. Metallista, posliinista, kivistä tms. valmistettu kynttilänjalka on turvallisimmin. Varmista, että kynttilä on tukevasti pidikkeessään. Älä käytä röyhelöisiä muovi-, paperi- tai kangasmansetteja.
- Sijoita kynttilät niin, ettei niiden läheisyydessä, vieressä tai yläpuolella ole mitään syttyvää. Varo erityisesti verhoja ja koristeita. Älä pane kynttilöitä TV:n päälle äläkä parvekkeelle muovikalusteiden päälle.
- Pidä tikut ja tuikut pois lasten ulottuvilta. Älä jätä lasta tai lemmikkieläintä hetkeksikään yksin palavan kynttilän kanssa. Varoita lapsia kynttilä- ja tulitikkuleikkien seurauksista.
- Jätä kynttilöiden väliin riittävästi tilaa. Liian tiiviissä ryhmässä olevien kynttilöiden tulikuuma neste saattaa helposti roihahtaa. Tuikut asetetaan noin 5 cm etäisyydelle toisistaan.
- Sammuta tuikut, roihut ja kynttilät mieluiten tukahduttamalla, älä vedellä. Laita kynttilät ja tuikut sekä ohutpohjaiset lyhdyt aina palamattomalle alustalle.
- Varo umpinaisia, ohuita lasi- ja posliinilyhtyjä. Ahtaassa tilassa steariini voi höyrystyä ja leimahtaa. Ohutkuorinen lyhty voi poksahduttaa rikki ja räiskiä palavaa nestettä ympäristöön. Turvallinen kynttilälyhty on tukeva, yläosastaan reilusti avoin ja sisältä riittävän tilava.
- Ulkoroihut palamattomalle alustalle tuulen ja sateen suojaan. Sijoita pihan, polunvarren ja portinpielen ulkoroihut vähintään kolmen metrin päähän kulkutiestä. Laita roihut kivi-, betoni-, metalli- tai lasialustalle ja pidä niitä jatkuvasti silmällä. Ulkoroihua ei saa polttaa sisällä eikä edes parvekkeella.
- Viimeinen sammuttaa aina kynttilät. Sammuta kynttilät aina, kun poistut pidemmäksi aikaa huoneesta. Polta kynttilöitä vain huoneessa, jossa oleskellaan. Älä koskaan jätä kynttilää palamaan valvomatta.
- Tarkista palovaroittimesi toimintakunto. Vain palovaroitin, jossa on toimiva paristo, hälyttää.

- Varaudu sammuttamaan. Pidä aina sammutusvälineet käden ulottuvilla. On aiheellista kerrata alkusammutustaidot.

Turvallisuus luo tunnelmaa!

Grillaus

Kesä ja grilliruoka kuuluvat yhteen. Grillatessa huolellisuus ja ennakointi takaavat turvallisuuden. Useat tulipalot ja palovammat johtuvat varomattomuudesta ja huolimattomuudesta. Terve kunnioitus ja luontainen varovaisuus syttymisherkkiä aineita ja avotulta kohtaan onkin tarpeen. Grillatessa on syytä paloturvallisuuden ohella huomioida myös naapurit ja lähiympäristö.

Sytytä grilli turvallisesti

- Sytytä grilli takkatikuilla tai grillisytyttimellä.
- Siirrä tulentekovälineet ja sytytysaineet pois lämmönlähteen, avotulen ja lasten lähetyviltä.
- Bensiiniä tai spritiä ei saa käyttää sytyttämiseen.
- Leimahdusvaaran välttämiseksi anna sytytysnesteen ensin riittävästi imeytyä hiiliin ja sytytä vasta sitten.
- Käytä suojakäsineitä grillatessa, äläkä työnnä kasvoja liian lähelle.
- Sytytysnestettä ei tule lisätä jo sytytettyihin grillihiiliin, sillä liekki voi pulloon imeytyessään sytyttää sen ja saada pahaa aikaiseksi.
- Pidä grilliä koko ajan silmällä äläkä anna liekkien nousta liian korkeiksi. Grillituotteista valuva rasva voi leimahtaessaan nostattaa vaarallisen korkeita liekkejä.
- Muista, ettei rasvaa saa sammuttaa vedellä vaan tukahduttamalla esimerkiksi sammutuspeitteellä.

Sammuta grilli huolella

- Sammuta grilli huolellisesti, vaikkapa ämpärillisellä vettä.
- Kasaa tuhka palamattomaan, kannelliseen metalliastiaan, etäälle rakennuksen ulkoseinästä ja muista syttyvistä materiaaleista. Tuhka on hyvä kerätä kannelliseen metalliastiaan, ettei tuuli pääse levittämään sitä lähiympäristöön.
- Vaarattomalta näyttävän tuhkan alla hiilloksen jäähtyminen voi kestää useamman vuorokauden.
- Säilytä sytytysnesteet ja herkästi sytyvät aineet mieluiten lukitussa paikassa.

Kaasu- ja sähkögrillit

Kaasu- ja sähkögrillit ovat yleistyneet viime vuosina. Kaasugrilli on turvallinen, kunhan muistaa sulkea kaasupullon venttiilin käytön jälkeen.

Kotona tai kesämökillä nestekaasua saa säilyttää enintään 25 kg. Nestekaasun säilytyksessä on muistettava, että nestekaasua ei saa säilyttää kellarissa tai yhteisissä ullakotiloissa. Koska nestekaasu on paineastiassa, sen lämpötila ei saa nousta yli 50 °C eli sitä ei voi säilyttää aurinkoisella parvekkeella tai seinustalla.

Lue kaasugrillin ja kaasulaitteiston käyttöohjeet ennen grillaamisen aloittamista.

- Tarkista kaasugrillin kunto ja vaihda letku, mikäli se ei ole kunnossa. Letkuasennukset saa tehdä itse, mutta kiinteissä asennuksissa on hyvä käyttää aina hyväksytyä kaasuasennusliikettä. Jos olet epävarma osaamisestasi, käytä aina asiantuntijan apua.
- Vaihtaessasi pulloa huolehdi, ettei sytytyslähteitä ole lähellä. Tarkista vaihdon jälkeen liitosten tiiviys ja pitävyys. Jos pullossa on painoventtiili, kokeile pullon ja paineensäätimen liitoksen pitävyyttä nostamalla pulloa liitoskohdasta.
- Sulje pulloventtiili aina grillaamisen loputtua.

Varaudu sammuttamaan itse

Kannattaa varautua itse sammuttamaan tulipalo, sillä palokunnan tulo saattaa kestää. Alkusammutuskeinot ja pelastautuminen palotilanteessa on hyvä käydä läpi koko perheen voimin. Alkusammutukseen sopivat välineet pidetään helposti saatavilla.

- Opettele sammutuskeinot, sillä voit joutua selviytymään omin avuin ennen kuin palokunta ehtii paikalle.
- Vesijohtoon tai -pumppuun liitetty letku, esimerkiksi puutarhaletku on paras ja yksinkertaisin sammutuskeino.
- Myös vedellä täytetty sankoruisku, sammutuspeite, jauhesammutin tai suuriin sammioihin varastoitu kasteluvesi ja ämpäri ovat hyviä sammutusvälineitä.
- Apua saa hätänumerosta 112, johon soitetään ilman suuntanumeroa, myös kännykällä soittaessa.
- Mitä selkeämpi osoite, sitä nopeammin apu tulee perille. Mieti ajo-ohje etukäteen ja laita se puhelimen viereen tai muuten näkyvälle paikalle. Kerro ohjeesta myös lapsille ja kesävieraille.

Ennakoi palovaarat

- Sijoita grilli palamattomalle alustalle ja suojaisaan paikkaan. Tuuli voi viedä helposti varsinkin alumiinifoliosta tehdyt kertakäyttögrillit mennessään.
- Varmista, ettei grillin yläpuolella tai ympärillä ole mitään syttyvää. Älä grilla puun, katon tai ikkunan alla. Älä myöskään grilla etuteltassa tai huvilateltan oleskelutilassa.
- Pidä lapset loitolla grillistä ja sytytysnesteet lasten ulottumattomissa.
- Ulkokäyttöön tarkoitettuja grillejä ei saa käyttää sisätiloissa.
- Katso, että sammutusvälineet ovat saatavilla grillin läheisyydessä.

Palavat nesteet

Bensiiniä voi säilyttää asuin-, toimisto-, majoitus-, päivähoito- ja kokoontumishuoneistoissa ja niihin verrattavissa tiloissa enintään 25 litraa. Sen sijaan taloyhtiön yhteisissä kellari- ja ullakkotiloissa ei saa säilyttää lainkaan bensiiniä tai muita palavia nesteitä.

Mikäli kyseessä on asuinrakennukseen kuuluva erillinen varastotila tai huolto- tai työpaikkahuone, voi siellä säilyttää 100 l bensiiniä (tai muita herkästi syttyviä palavia nesteitä) ja 200 l palavia nesteitä, joiden leimahduspiste on yli 55 °C (esimerkiksi öljy ja dieselöljy).

Autotallissa tai -katoksessa saa säilyttää bensiiniä 60 l + ajoneuvon polttoainesäiliö sekä moottori- tai dieselöljyä 200 l + ajoneuvon säiliö). Yhteisten autotallien ja -katosten maksimimäärä on koko autotallille tai katokselle, ei esimerkiksi per asukas.

Pelastusviranomainen voi yksittäistapauksissa antaa poikkeuksia (esim. säilytettäväksi isomman määrän tai sallia säilytyksen eri paikassa) tai rajoittaa säilytystä jos turvallisuus sitä vaatii.

Estä tuhopoltot

Tahallaan sytytettyjä paloja on noin kolmasosa kaikista tulipaloista. Jotta tuhopolttaja ei pääse yllättämään, kannattaa pitää kutsumattomat vieraat loitolla porraskäytävistä. Myös kellarit, ullakot, liiterit, autotallit, jätekatokset ja muut tilat on syytä lukita.

Irtonaiset tavarat ovat oivallista sytykemateriaalia tuhopolttajalle. Lain mukaan uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä ei saa säilyttää mitään tavaraa. Myöskään helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakoilla, kellareissa, rakennusten alla tai rakennuksen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa. Kaikille jätteille on myös oltava omat säilytyspaikkansa sekä sisällä että ulkona.

Poistu palavasta rakennuksesta, mutta älä mene savuun

Sinulla ja perheelläsi pitäisi olla mietittynä pelastautumisreitti tulipalon varalle. Yhdessä kannattaa tutkia, miten ovista, ikkunoista ja uloskäynneistä voidaan pelastautua. Jos ikkuna täytyy rikkoa pakoon pääsemiseksi, kuinka se tapahtuu? Sopikaa ennalta, missä kokoonnutte, kun olette päässeet palavasta talosta ulos. Varsinkin pienille lapsille tulee korostaa, että palon syttyessä ei saa mennä piiloon pöydän alle tai komeroon!

Pelastautumisreitit tulee aina pitää esteettöminä, joten älä koskaan lukitse turvalukkoja sisällä ollessasi. Sinun ja perheesi täytyy päästä ulos avaimetta ja palokunnan tarvittaessa sisään.

Jos palon syttyminen huomataan heti sitä voi yrittää sammuttaa. Vaikka palo sammuu, soita hätänumeroon 112. Palokunnan on hyvä käydä tarkastamassa, että tuli on sammunut kunnolla eikä uudelleen syttymisen vaaraa ole. Älä kuitenkaan vaaranna itseäsi ja varmista aina pakotiesi.

Jos palo kuitenkin leviää nopeasti eikä sammutus onnistu, pelasta vaarassa olevat ihmiset, varoita muita, poistu huoneesta sekä sulje ovi perässäsi. Hälytä tämän jälkeen palokunta numerosta 112 turvallisesta paikasta.

Jos et pääse ulos tavanomaista tietä, sulje palavaan huoneeseen johtavat ovet. Soita hätäilmoitus numeroon 112 ja kerro tarkkaan missä olet. Pyri käyttämään vaihtoehtoisia poistumisteitä kuten esimerkiksi ikkunaa tai parvekettä. Mikäli poistuminen on mahdotonta, mene avoimeen ikkunaan tai parvekkeelle. Pyri herättämään huomiota esimerkiksi huutamalla apua, heiluttamalla vaatetta tai vilkuttamalla valoja, jotta palokunta löytää sinut. Muista sulkea ovi, jotta savu ja liekit eivät pääse leviämään parvekkeelle.

Savukaasut tappavat – poistu ryömimällä!

Tulipalon uhrin kuolevat yleensä häkään ja myrkyllisiin savukaasuihin - eivät liekkeihin ja kuumuuteen. Häkä on vaarallista, koska se on myrkyllistä. Häkä on hajuton, mauton ja väritön kaasu, joten sitä on erittäin vaikea havaita.

Jos joudut tulipalotilanteeseen, ryömi savun täyttämästä huoneesta turvaan lattian rajassa. Savu nousee aina ylöspäin, joten sen ja kuumuuden alapuolella riittää happea kauemmin. Tulipalon roihutessa lämpötila voi olla hartioiden korkeudella 700 astetta, mutta polvien korkeudella vasta sata astetta. Paksu villahuopa suojaa kuumuudelta.

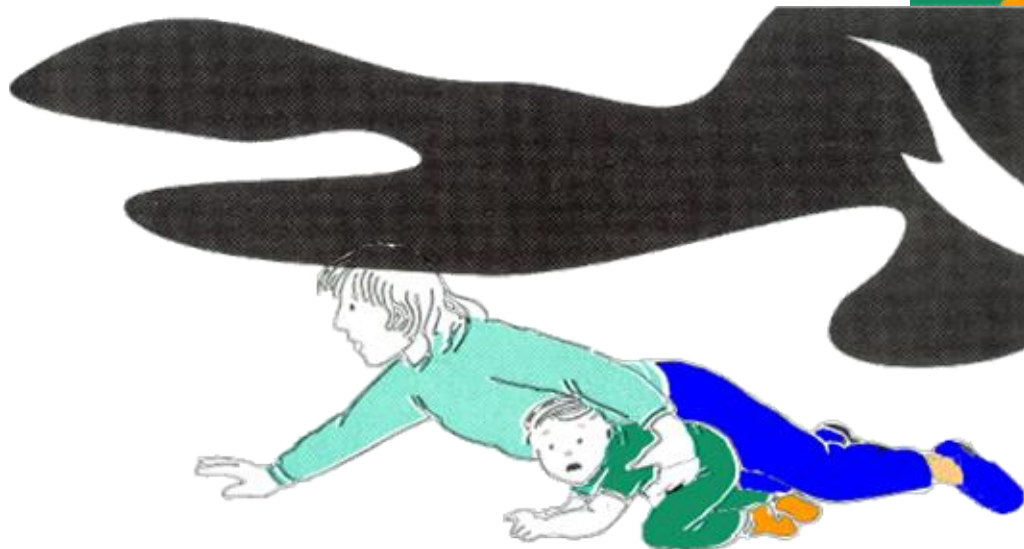
Älä avaa kuumaa ovea!

Jos pakoreitilläsi on suljettu ovi, älä avaa sitä ennen kuin tiedät, palaako toisella puolella. Jos ovi tuntuu kuumalta, sen takana palaa, joten valitse toinen reitti. Sulje poistuessasi kaikki ovet. Ne hidastavat palon leviämistä. Sinä ja palokunta saatte enemmän aikaa toimia.

Jos ovi ei ole lämmin, raota sitä varovasti. Etene lattia-rajassa, sillä savukerroksen alla on mahdollista hengittää. Kun olet päässyt ulos palavasta tilasta, pysy myös sieltä poissa. Älä vaaranna omaa henkeäsi palaamalla liekkien ja savukaasujen keskelle. Soita hätänumeroon 112!

Näin pelastaudut palosta

Myrkyllisiä savukaasuja on päästävä pako- nopeasti. Sulje poistuessasi ovet ja ikkunat. Näin hidastat savun ja palon leviämistä.

Poistu palavasta rakennuksesta ja varoita muita. Auta muitakin poistumaan.

Heti kun olet turvassa myrkyllisiltä palokaasuilta, soita hätänumeroon 112 ja opasta palokunta paikalle.

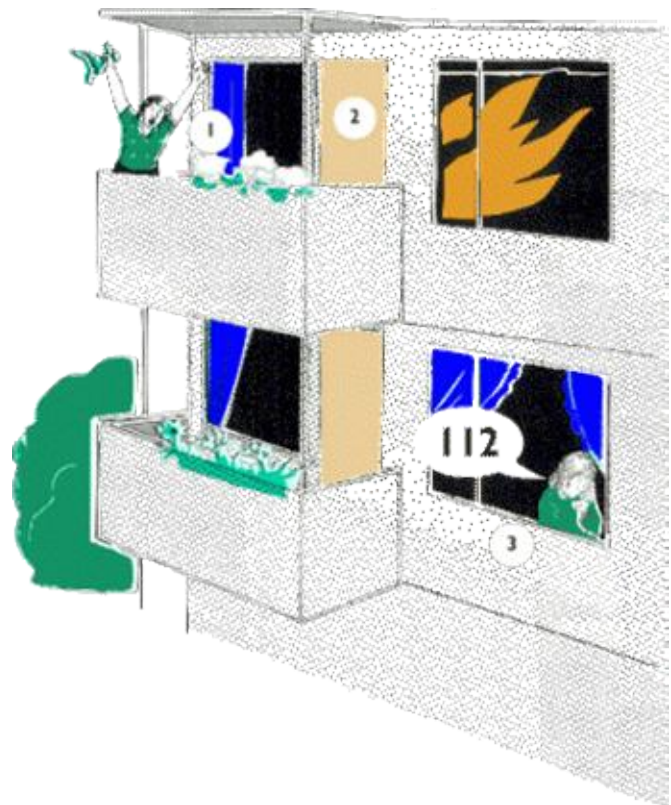
Kerrostalossa palaa

Jos oma asuntosi on tulessa, etkä pysty sitä sammuttamaan, sulje palavaan huoneeseen johtava ovi. Pelasta vaarassa olevat ja varoita muita ihmisiä, poistu huoneistosta ja sulje ehdottomasti ulko-ovi. Älä käytä hissiä. Soita hätänumeroon 112 turvallisesta paikasta. Opasta palokunta paikalle.

Jos naapurissasi palaa, pysy asunnossasi. Älä mene savun täyttämään porraskäytävään. Kerrostalot on rakennettu estämään palon etenemistä asunnosta toiseen. Kaupungeissa palokunta on yleensä paikalla nopeasti. Se auttaa sinut ulos tarvittaessa.

Poistu palavasta rakennuksesta ja auta muitakin poistumaan. Sulje poistuessasi ovet ja ikkunat. Varoita muita asukkaita. Soita hätänumeroon 112.

Porraskäytävät ovat poistumisteitä, joten niissä ei saa säilyttää mitään tavaraa (pelastuslaki 32§). Rakennuksen omistajan ja haltijan on huolehdittava siitä, että uloskäytävät ja kulkureitit niille pidetään kulkukelpoisina ja esteettöminä.

Palo pientalossa

Jos et pääse palavasta talosta ulos tavanomaista tietä, pelastaudu ikkunan, parvekkeen, tikkaiden tai takaoven kautta. Kaksi- tai useampi kerroksisessa pientalossa pitää olla kiinteät tikkaat poistumisen turvaamiseksi, mikäli pudottautumiskorkeus on enemmän kuin 3,5 metriä. Jos tikkaita ei ole, pidä kiinni ikkunan puitteista ja riipu käsiesi varassa, jotta putoaisit mahdollisimman matalalta.

Palo julkisessa tilassa

Julkisissa tiloissa kannattaa aina tutustua turvaohjeeseen ja selvittää, mitä kautta pääsee mahdollisessa onnettomuustilanteessa ulos. Poistumistiet on merkitty esimerkiksi hotelleissa, tavarataloissa, elokuvateattereissa, ravintoloissa ja muissa julkisissa tiloissa vihreillä poistumistieopasteilla. Poistumis- ja varatiet eivät saa olla lukittuina poistumissuuntaan. Julkisiin tiloihin on sijoitettu alkusammuttimia, joita voi käyttää palojen sammuttamiseen.

Palohälytyksen kuuluessa tulee jokaisen poistua viipymättä ja noudatettava henkilökunnan antamia ohjeita.

Lentokoneessa, laivassa ja hotellissa turvaohjeet onnettomuustilanteiden varalle löytyvät yleensä näkyviltä paikoilta. Asiakkaan on syytä tutustua poistumisreitteihinsä ja tietää oma kokoontumispaikka sekä pelastusasemansa sijainti.

Sammutusvälineet ja alkusammutus

Tulen syttyminen ja palaminen edellyttävät happea, palavaa ainetta ja sille riittävän korkean palamislämpötilan. Kaikkien edellytysten on oltava samanaikaisesti voimassa, jotta palaminen olisi mahdollista. Jos joku, mikä tahansa näistä edellytyksistä poistetaan, palaminen estyy. Tähän perustuu sammuttaminen.

Alkusammutusvälineillä tarkoitetaan yhden henkilön käyttöön soveltuvia sammutusvälineitä, jotka sopivat erityisesti palonalkujen ja pienehköjen palojen sammuttamiseen. Alkusammutuskalustoa ovat käsiammuttimet, pikapalopostit ja sammutuspeitteet.

Julkisissa tiloissa alkusammuttimet sijoitetaan näkyvään paikkaan. Niiden eteen ei saa edes tilapäisesti sijoittaa mitään, mikä estää niiden näkymisen ja nopean käyttöönoton.

Opettele sammuttimen käyttö! Esimerkiksi käsiammuttin toimii kerrallaan vain noin 5-20 sekuntia, joten on tärkeää osata suunnata sammute oikein.

Vesisammuttimet

Sankoruisku on tehokas alkusammutin. Veden vaikutus perustuu jäähdyttämiseen. Tehokkaimmin vesi sammuttaa, kun se ruiskutetaan hienojakoisena suihkuna liekkeihin. Myös esimerkiksi vesisanko ja puutarhaletku ovat oivia alkusammutusvälineitä.

Pikapalopostit ovat rakennukseen kiinteästi asennettuja vesisammutusvälineitä.

- tavallisesti kaapissa, jonka kahvan suojalasi rikotaan

- kaapista avataan hana, jonka jälkeen letku vedetään kelalta ja letkun päässä oleva suihkutupki avataan
- tarkoitettu alkusammutukseen kaikille, jotka oleskelevat rakennuksessa
- soveltuu kuitujen, paperin ja puun sammuttamiseen
- kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kunnossapidosta.

Vettä ei kuitenkaan saa käyttää sammutukseen silloin, kun nesteet ja rasvat palavat. Vesi vain levittäisi palopesäkkeitä ja palavat roiskeet saattaisivat aiheuttaa palovammoja ja levittää paloa. Koska vesi johtaa sähköä, palavat sähkölaitteet kannattaa sammuttaa tukahduttamalla tai sähköpalojen sammuttamiseen soveltuvalla jauhesammuttimella.

Jauhe-, hiilidioksidi- ja nestesammuttimet

Käsisammuttimet ovat enintään 20 kg:n painoisia sammuttimia. Niiden käyttö- ja sammutusominaisuuksien sekä niihin tehtävien merkintöjen tulee olla eurooppalaisen EN 3-standardisarjan mukaisia.

Käsisammuttimille on mm. seuraavia vaatimuksia:

- sammutetta on oltava vähintään 1 kg
- sammutin voidaan täyttää uudelleen
- sammuttimessa on venttiili, joka mahdollistaa sammuttevirran katkaisemisen.

Käsisammuttimet ovat myös painelaitteita. Painelaitteen haltijan on huolehdittava painelaitteen sijoituksen ja käytön turvallisuudesta.

Käsisammuttimien soveltuvuus erilaisten palojen sammutukseen merkitään yleisimmin kirjaimilla A (kiinteiden aineiden palot) , B (nestemäisten aineiden palot) ja C (kaasujen palot) .

Käsisammuttimet voidaan jakaa sammutteen mukaan jauhesammuttimiin (95% sammuttimista), hiilidioksidisammuttimiin (3%) ja nestesammuttimiin (2%).

Jauhesammutin

Jauheita on monenlaisia, mutta yleisimmät eli ABC-jauheet soveltuvat lähes kaikkeen sammuttamiseen, kuten kiinteiden, nestemäisten sekä kaasumaisten aineiden sammuttamiseen.

Nestesammutin

Sammutusnesteet ovat yleensä vesipohjaisia vaahtoja, jotka soveltuvat lähes kaikkeen sammuttamiseen kuten kiinteiden ja nestemäisten aineiden sammuttamiseen.

Hiilidioksidisammutin

Soveltuu neste- ja sähköpalojen sammutukseen.

Turvatekniikan keskus (TUKES) valvoo Suomessa markkinoilla olevien käsisammuttimien vaatimustenmukaisuutta. TUKES ryhtyy toimenpiteisiin, mikäli

sammuttimet eivät täytä vaatimuksia. Vaatimusten vastaiset tuotteet voidaan tarvittaessa poistaa markkinoilta.

Käsisammuttimen hankinta ja huolto

Käsisammutin hankitaan viranomaisen määräyksestä, säädösten edellyttäessä sitä tai omatoimisesti. Käsisammuttimen käyttö ei ole monimutkaista, mutta kynnys sen käyttöön voi olla suuri, jos ei ole harjoitellut käsisammuttimella sammuttamista. Käsisammuttimia myyvät mm. rautakaupat, markettien rautatarvikeosastot, autotarvikeliikkeet ja käsisammutinliikkeet.

Myynnissä on myös ns. aerosolisammuttimia. Aerosolisammuttimet eivät ole käsisammuttimia, vaan ne ovat kulutustavaroita, joille ei ole vaatimuksia sammutusominaisuuksista. Aerosolisammuttimia myydään esimerkiksi rautakaupoissa, marketeissa ja tavarataloissa. Ne ovat pienen käsisammuttimen tai aerosolipurkin näköisiä ja kokoisia. Hinnaltaan ne ovat selvästi oikeita käsisammuttimia halvempia. Turvatekniikan keskus ja Kuluttajavirasto varoittavat kuluttajia aerosolisammuttimien tuomasta väärästä turvallisuudentunteesta. Kuluttajien turvallisuuden varmistamiseksi seuraavat varoitusmerkinnät ovat pakollisia: "Ei sovellu ainoaksi sammuttimeksi heikon sammutustehonsa vuoksi", "Ei sovellu kaikkiin kodin tulipaloihin", "Ei vastaa käsisammuttimen sammutustehoa".

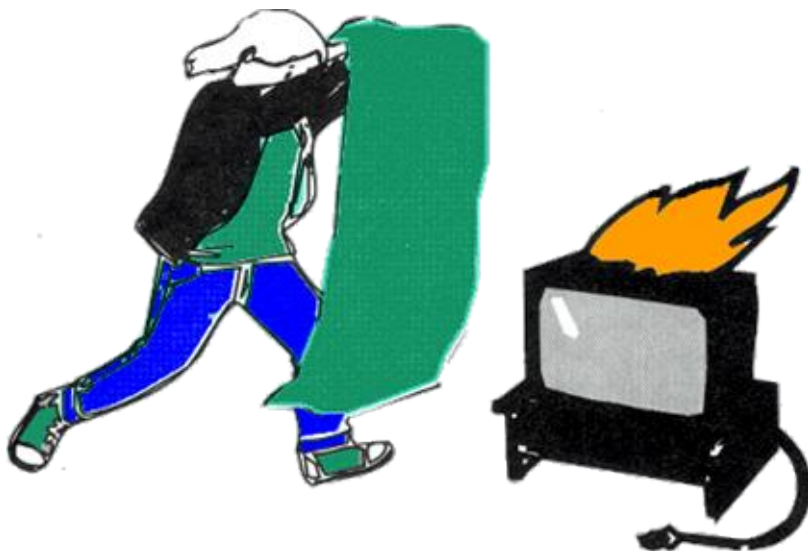
Pelastuslaitokset ja pelastusliitot, järjestöt sekä monet koulutusyritykset järjestävät turvallisuuskoulutuksia, joissa käsisammuttimen ja muunkin alkusammutuskaluston käyttöä pääsee harjoittelemaan ammattilaisen opastuksella.

Pelastuslain 22§:n mukaan huoneiston haltijan on huolehdittava, että viranomaisen määräämät sammutuslaitteet ovat toimintakunnossa sekä huollettu ja tarkastettu asianmukaisesti. Sisäasiainministeriö on antanut säädöksiä käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta. Näissä säädöksissä on mainittu, että käsisammutin tarkastetaan vähintään vuoden väliajoin, jos sammutin säilytetään niin, että se on alttiina toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille kuten kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle. Muussa tapauksessa käsisammutin tarkastetaan vähintään kahden vuoden välein. Ensimmäinen tarkastus tehdään viimeistään kahden vuoden kuluttua sammuttimen täyttö- tai valmistusajankohdasta. Omatoimisesti esimerkiksi omakotitaloon hankitut sammuttimet on myös syytä tarkastuttaa toimintakunnon varmistamiseksi.

Sammutin on vähänkin käytettynä huollettava. Käsisammutin tulee huoltaa jokaisen käytön jälkeen ja muulloinkin, kun tarkastus antaa siihen aiheutta, kuitenkin vähintään valmistajan tai maahantuojaan ohjeissa mainituin huoltovälein.

Käsisammuttimen tarkastuksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla todetaan sammuttimen toimintakunto ja huollolla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla sammutin saatetaan toimintakuntoon. Käsisammutinliikkeet huoltavat ja tarkastavat käsisammuttimia. Tarkastuksen tekee Turvatekniikan keskuksen rekisteröimä käsisammuttimien huolto- ja tarkastustöihin oikeutettu liike.

Sammutuspeite

Sammutuspeite soveltuu muun muassa keittiöön rasvapalojen ja olohuoneeseen televisiopalon varalle sekä veneeseen alkusammuttimeksi. Sillä voidaan tukahduttaa pienehköjä tulipaloja ja sammuttaa syttyneet vaatteet. Sammutuspeite on edullinen alkusammutusväline, ja sitä voidaan käyttää myös hätäparina. Sammutuspeite kiinnitetään seinään näkyvälle paikalle, jotta sen saa oikeaoppisesti ja nopeasti pois pussista eikä ole kadoksissa.

Paksu ja tiivis matto, huopa tai sammutuspeite on usein nopeimmin saatavilla oleva alkusammutusväline kotona. On paljon järkevämpää ja nopeampaa tukahduttaa palo heti maton avulla kuin rynnätä keittiöön hakemaan vettä, sillä tuli leviää uskomattoman nopeasti.

Paksu ja tiivis matto, huopa tai sammutuspeite on usein nopeimmin saatavilla oleva alkusammutusväline kotona. On paljon järkevämpää ja nopeampaa tukahduttaa palo heti maton avulla kuin rynnätä keittiöön hakemaan vettä, sillä tuli leviää uskomattoman nopeasti.

Rasvapalo kattilassa tukahdutetaan kannella.

Valitse sammutusväline palon mukaan

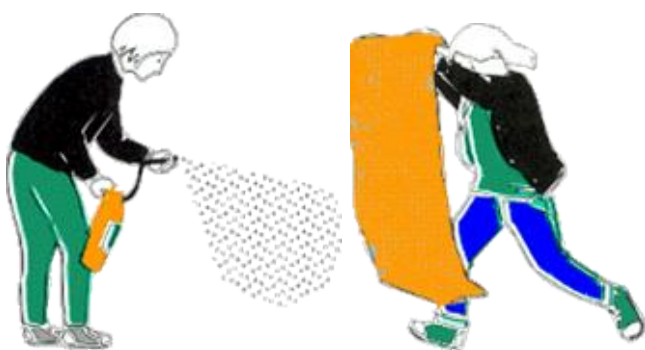
PUU, KANGAS, PAPERI JA SISUSTUSMATERIAALI

- Sammutusjauhe tai vesi.

SÄHKÖLAITE

- Sammutusjauhe tai sammutuspeite. Irroita pistotulppa!

RASVAPALO

- Kattilan kansi, sammutusjauhe tai -peite. Pysäytä liesituuletin!

BENSIINI, ÖLJY, LAKKA JA MAALI

- **Sammutusjauhe tai nestesammutin.**

